

De Marokkaanse aanwezigheid in België

Hoewel we nu officieel de 60e verjaardag van de Arbeidsuitwisselingsovereenkomst tussen Marokko en België vieren, gaat de geschiedenis van dit volk uit de Maghreb veel verder terug, tot het einde van de 19e eeuw. Tijdens de Grote Oorlog sneuvelden de eerste Marokkanen vaak op Belgische bodem, en sommige overlevenden zijn er gebleven. In 1930 werkten er meer dan duizend Marokkanen in de steenkoolmijnen. Tienduizenden Marokkanen vochten tegen de nazi's tijdens de Tweede Wereldoorlog. De meeste van de 2400 Tirailleurs die sneuvelden in de Slag om Gembloux liggen begraven op de begraafplaats van Chastre.

In 1945 trok België voor haar wederopbouw buitenlandse arbeidskrachten aan, vooral Italianen. Aan deze stroom arbeiders kwam een einde na de Bois du Cazier-ramp in 1956. België wendde zich vervolgens tot Marokko om zijn industrie op volle toeren te laten draaien tijdens de 'Dertig Glorieuze Jaren.' De komst van Marokkaanse werkkrachten, op papier vastgelegd in het Arbeidsakkoord van 1964, hielp ook mee aan de herbevolking van België. Toen ze in België aankwamen, was 90% van de Marokkaanse migranten alleenstaand, en het demografische beleid van integratie en assimilatie op basis van gezinshereniging was erop gericht hen op Belgische bodem te houden door hen ervan te weerhouden werk te zoeken in andere industrielanden.

Naast immigratie uit Marokko waren er Marokkaanse grensgangers Marokkanen (met name uit Frankrijk) die werden aangetrokken door betere lonen en arbeidsomstandigheden, alsook een socialezekerheidsstelsel dat bescherming bood: sociale uitkeringen, gezinstoelagen - ook voor familieleden die in Marokko waren gebleven - en ouderdoms- en nabestaandenpensioenen. **Uiteindelijk werden echter slechts 3.500 Marokkanen rechtstreeks aangeworven in het kader van de Conventie van 1964.**

Hun omstandigheden waren echter precair en soms mensenwaardig, ook al verbeterden ze dankzij informatie- en opleidingsprogramma's. Tijdens de Golden Sixties werden meer dan 125.000 Belgische werkvergunningen uitgereikt, maar altijd voor ondergekwalficeerde jobs.

De geleidelijke sluiting van de steenkoolmijnen schortte de aanwerving van Marokkanen op vanaf 1967 en officieel in 1974. Tegelijkertijd legaliseerde de regering het verblijf van 9.000 buitenlanders en erkende ze het islamitische geloof.

Door de verjaardagen van de Conventie van 1964 te vieren, hebben onderzoekers en de Marokkaanse diaspora de geschiedenis van Marokkaanse arbeiders in België uit de vergetelheid gehaald. Het is een rijke geschiedenis die getuigt van trajecten die zowel uniek als collectief zijn, tussen ontheemding en verankering.

.....